

5.3.2020

Viite **Lausuntopyyntö**
HE 4/2020 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toiminta-
kyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain
muuttamisesta

Asia **Lounais-Suomen aluehallintoviraston lausunto**

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt aluehallintoviraston lausuntoa em. hallituksen esityksestä.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto lausuu valvonta- ja lupaviranomaisen näkökulmasta asiasta seuraavaa:

3 § Määritelmät

Aluehallintoviraston kantana on, että esitetyt määritelmät toimintayksikkö, välitön asiakastyö ja välillinen työ ovat selkeitä. Aluehallintovirasto pitää perusteltuna ja tärkeänä välittömän ja välillisen työn erottamista toisistaan esityksen mukaisella tavalla. Virasto myös yhtyy esitettyyn kantaan siitä, että yksiköiden erilaisista asiakasrakenteesta, tiloista ja muista olosuhteista johtuen kategorista mitoituksivaatimusta tukipalvelutyölle ei kirjattaisi lainsäädäntöön. Välilliseen asiakastyöhön on esityksessä lisätty myös vastuuhenkilön esimies- ja hallintotyö. Lupaviranomaisen harkintaan ennakkolisessa valvonnassa jäänee avustavan työn ja vastuuhenkilön esimies- ja hallintotyön resurssin määrän arviointi.

3 a § Välittömään asiakastyöhön osallistuvat henkilöt tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa (luettelo 1-13)

Lounais-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että monipuolinen henkilöstörakenne vastaa hyvin vanhusten moninaiisiin tarpeisiin. Aluehallintovirasto toteaa, että luettelossa on mainittu hoito- ja hoivatyön asiantuntijoita, kuten sairaanhoitajat, sosionomit, geronomit, lähihoitajat ja hoiva-avustajat ja toisaalta erityistyöntekijöitä, kuten, fysio- ja toimintaterapeutit, kuntoutuksen ohjaajat ja virikeohjaajat. Aluehallintoviraston kantana on, että **hoitoapulaiset ja kotiavustajat**, joilla ei ole lainkaan tai vain hyvin vähän koulutusta hoito- tai hoiva-alalta, kuuluvat avustaviin tehtäviin ja tukipalvelutehtäviin laskettavaan henkilöstöön (välillinen työ). Nämä ammattiryhmät tulisi siis aluehallintoviraston näkemyksen mukaan poistaa luettelosta. Samoin tulisi poistaa kohdan 12 lisäys "muut vastaavat asiakkaan sosiaalisen toimintakyvyn ylläpitoon osallistuvat työntekijät", sillä tällainen muotoilu mahdollistaa, että lähes ketä tahansa (täysin kouluttamatonkin henkilö) osallistuu vanhusten hoidon, hoivan ja kuntoutuksen toteuttamiseen.

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 018 000
fax 02 251 1820
kirjaamo.lounais@avi.fi
www.avi.fi

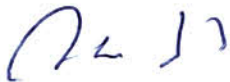
Turun päätoimipaikka
Itsenäisyydenaukio 2
PL 22
20801 Turku

Aluehallintovirasto esittää, että muotoilu ”Työvuoron henkilöstö ei saa koostua pelkästään 1 momentin 9-12 kohdassa tarkoitetuista työntekijöistä eikä 2 momentin tarkoitetuista opiskelijoista” poistettaisiin lakiesityksestä ja korvattaisiin esim. muotoilulla: ”Työvuoron henkilöstön tulee pääosin koostua 1 momentin 1-6 kohdassa tarkoitetuista työntekijöistä.” Hallituksen esityksessä nyt oleva kirjaus antaa mielestämme vaikutelman, että 1 momentin 9-12 kohdissa mainitut työntekijät sekä opiskelijat voisivat muodostaa pääosan hoito- ja hoivahenkilöstöstä, mikä ei voine olla esitetyn sääntelyn tarkoituksena. Valvontahavaintojemme mukaan on nähtävissä huolestuttava kehityssuunta, jossa asiakasturvallisuus vaarantuu (esim. lääkehoito, saattohoitotilanteet, käytöshäiriöiset, aggressiiviset muistisairaat), kun työvuorossa on runsaasti opiskelijoita, sijaisia ja vain vähän alan koulutusta omaavia työntekijöitä.

Pykälän 4 momentti. Viimeisessä kappaleessa esitetään, että valvontaviranomainen (lupaviranomainen) arvioi yksityistä sosiaalipalvelua annetun lain mukaista lupaa myöntäessään sen, että toimintayksikön henkilöstön rakenne kokonaisuudessaan vastaa asiakkaiden palvelutarpeita. Kappale on kokonaisuudessaan vaikeasti tulkittava ja erityisesti sen viimeinen lause: ”Yksiköllä on näin ollen aina oltava käytettävissään sairaanhoitajan työpanosta asiakkaiden tarpeita vastaavasti.” Eri sidosryhmät varmasti tulkitsevat lausetta kovin eri tavoin.

0,7 ylittävä henkilöstömitoitus

HE:ssä todetaan, asiakasrakenne määrittäisi sen, milloin yksikköön sovelletaan 0,7 korkeampaa henkilöstömitoitusta. Mitoitustarvetta arvioitaisiin RAI-järjestelmän RUG-mittarilla. Aluehallintovirasto kyseenalaistaa pelkän RUG -mittarin käytön mitoitustarvetta arvioitaessa, sillä aluehallintoviraston käsityksen mukaan RUG korostaa yksipuolisesti asiakkaan sairaanhoidollisia tarpeita. Siinä erityisen raskashoitaiseksi luokitellaan mm. vanhus, jolla on vaativia sairaanhoidollisia tarpeita, kuten imu, ventilaattori tai suonensisäinen lääkitys, mutta **kevythoitaiseksi muistisairas vanhus, jolla esiintyy vaeltelua, harhaisuutta ja/tai aggressiivisuutta.** Aluehallintoviraston valvontahavaintojen mukaan nimenomaan juuri käyttöoireiset ja aggressiiviset, muistisairaat asiakkaat muodostavat merkittävän asiakasturvallisuusriskin vanhusten ympärivuorokautisessa hoidossa ja edellyttävät siksi runsaasti hoitohenkilöstön läsnäoloa ja valvontaa. RUG -mittarin luokitus tällaisista asiakkaista ”kevythoitaisina” antaa näin ollen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan väärän kuvan ko. asiakkaiden hoivan ja valvonnan tarpeen edellyttämästä hoitohenkilöstömitoituksesta.

Jani Soini
Johtaja

Nina Siro-Södergård
Sosiaalihuollon ylitarkastaja

Marjo Henrichson
Sosiaalihuollon ylitarkastaja